

مستطابق

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

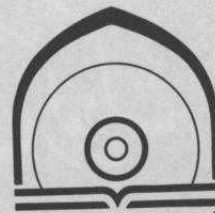
کتابخانه

مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان

عنوان و نام پدیدآور : همشاگردی سلام: آموزش‌ها و مهارت‌های مورد نیاز کودک
 مشخصات نشر : اصفهان: حوزه علمیه اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه‌ای، ۱۳۹۵.
 مشخصات نشر : ۴۰۸ ص.؛ ۲۳×۲۳ س.م.
 شابک : ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۱۴۶ - ۵۴ - ۶
 وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است
 شناسه افزوده : سجادی جزی، سیداحمد، ۱۳۴۴ -
 شناسه افزود : حوزه علمیه اصفهان. مرکز تحقیقات رایانه‌ای
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۸ ۰۴۰

همشاگردی سلام

نویسندگان: جمعی از محققان مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان
 ناشر : انتشارات مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان
 صفحه‌آرا: سید علی علوی؛ خطاط: محسن بهارزاده
 چاپ و صحافی: چاپخانه بزرگ به آ. ریم (أسوه)
 چاپ : اول - بهار ۱۳۹۶
 شمارگان : ۲۰۰۰
 قیمت : ۲۵۰۰۰ تومان

مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان

مرکز پخش: اصفهان- خیابان شهید مطهری- ابتدای خیابان اردیبهشت مرکز تحقیقات رایانه‌ای
 حوزه علمیه اصفهان

E-mail: info@hozeh.org
www.hozeh.org

تلفن : ۰۳۱ - ۳۲۳۴۴۶۱۰ - ۵
 دورنگار : ۰۳۱ - ۳۲۳۴۴۶۱۰

فهرست

۱۳..... طلوع سخن

۱

۱۷..... یادگیری، آموزش و پرورش

۱۸..... مفهوم آموزش و پرورش

۲۱..... مفهوم یادگیری

۲۳..... اهمیت یادگیری و آموزش

۲۴..... انواع روش های یادگیری

۲۴..... یادگیری بر اساس شرطی سازی وسیله ای

۲۵..... یادگیری مشاهده ای

۲۵..... یادگیری اکتشافی

۲۶..... یادگیری مفهوم

۲۷..... یادگیری از طریق بینش و بصیرت

۲۸..... یادگیری نهفته

۲۹..... عوامل مؤثر بر یادگیری کودک

۲۹..... عوامل فردی

۲۹..... رشد و آمادگی

۳۱..... سلامت جسمی و روانی کودک

۳۲..... دقت و توجه

۳۳..... انگیزه و هدف

۳۶..... تمرین و تکرار

۳۶..... بهره هوشی

۳۷..... میزان و روش مطالعه و تفکر

۳۸..... خلاقیت

۳۹..... تجارب گذشته

۳۹..... فعالیت یادگیرنده

۳۹..... جنسیت کودکان

۴۲..... مشورت پذیری

۴۴..... عوامل محیطی

۴۴..... خانواده

۵۱..... مربیان و معلمان

۵۱..... همسالان

۵۳..... تشویق و تنبیه

۵۳..... محیط و موقعیت یادگیری

۵۵..... رسانه

۵۷..... وسایل کمک آموزشی

۵۸..... نظام حاکم

۶۰..... اختلالات یادگیری

۶۰..... تعریف اختلالات یادگیری

۶۱..... علل و عوامل اختلالات یادگیری

۶۱..... عوامل ژنتیکی

۶۱..... عوامل زیست شناختی و جسمانی

۶۲..... عوامل محیطی

۶۲..... عوامل آموزشی

۶۲..... میزان شیوع اختلالات یادگیری

۶۳..... انواع اختلالات یادگیری

- ۸۷..... ۱. خاموشی
- ۸۸..... ۲. محروم کردن از تقویت مثبت
- ۸۹..... ۳. جریمه کردن
- ۹۰..... ۴. جبران کردن
- ۹۰..... ۵. تنبیه
- ۹۱..... نکات مهم در استفاده از تنبیه
- ۹۲..... کاربرد فعالیت‌های آزارنده

۲

- ۹۵..... انواع مهارت‌های لازم در تعلیم و تربیت
- ۹۸..... مهارت‌های معنوی
- ۹۸..... مفهوم معنویت
- عسرورت نیاز به معنویت و کارکردهای آن در زندگی
- ۹۹..... انسان
- ۱۰۱..... انواع مهارت‌های معنوی
- ۱۰۸..... عشق، امید و تعلق به خداوند
- ۱۰۹..... صداقت
- ۱۱۱..... ساده‌زیستی
- ۱۱۲..... وظیفه‌شناسی
- ۱۱۲..... صبر و بردباری
- ۱۱۳..... انعطاف‌پذیری
- ۱۱۳..... شادزیستی

- ۶۳..... ناتوانی در خواندن یا نارساخوانی
- ۶۴..... تشخیص نارساخوانی
- ۶۵..... درمان نارساخوانی
- ۶۶..... ناتوانی در نوشتن یا نارسا نویسی
- ۶۶..... تشخیص نارسا نویسی
- ۶۶..... درمان نارسا نویسی
- ۶۷..... نارسایی در ریاضیات
- ۶۷..... تشخیص نارسایی در ریاضیات
- ۶۷..... درمان نارسایی در ریاضیات
- ۶۸..... رابطه اختلالات یادگیری با بیش‌حالی
- ۷۳..... آشنایی با اصول مؤثر در یادگیری
- ۷۴..... روش‌های درمانی و آموزشی کودکان دچار اختلال یادگیری
- ۷۴..... روش‌های آموزشی مناسب
- ۷۸..... محیط آموزشی مناسب
- ۷۸..... درمان دارویی
- ۷۹..... تغییر و اصلاح رفتار
- ۷۹..... تعریف رفتار
- ۷۹..... ویژگی‌های رفتار
- ۸۱..... روش‌های تغییر رفتار کودکان
- ۸۱..... شیوه‌های ایجاد و افزایش رفتار مطلوب
- ۸۲..... تقویت
- ۸۲..... روش تقویت مثبت
- ۸۲..... روش تقویت منفی
- ۸۴..... روش تقویت افتراقی
- ۸۷..... شیوه‌های کاهش رفتار نامطلوب

۱۴۰	اجزاء ارتباط با دیگران
۱۴۴	مهارت های تحصیلی
۱۴۵	خواندن و نوشتن
۱۴۸	شیوه های مختلف در علاقه مند کردن کودکان به مطالعه
۱۵۲	مطالعه صحیح
۱۵۴	عادت به مطالعه
۱۵۶	معیار انتخاب کتاب برای کودک
۱۵۸	الف) معیارهایی که به ظاهر کتاب مربوط می شوند
۱۶۰	ب) پدید آورندگان کتاب (ناشر و نویسنده)
۱۶۱	ج) محتوا و پیام کتاب
۱۶۳	د) جنبه های هنری و زبان ویژه کودکان
۱۶۴	مفاهیم ریاضی
۱۶۴	نگاهی عمیق تر به سه موضوع در ریاضیات
۱۶۵	برخی مطالب مهم که فرزند شما باید درباره ریاضیات بداند
۱۶۷	مفاهیم علوم
۱۶۷	مفاهیم بهداشتی
۱۶۸	آموزش بهداشت
۱۷۲	اساسی ترین نیازهای دانش آموزان
۱۷۶	آموزش بهداشت روانی
۱۸۰	پهلوهای بهداشت
۱۸۰	راهبردهایی برای بهداشت روانی دانش آموزان
۱۸۱	محور نخست - افکار و باورهای معلمان
۱۸۳	محور دوم - رفتارهای معلمان
۱۸۷	مهارت شغلی
۱۸۸	نظریه آرزوهای مسیر شغلی

۱۱۴	مهارت های زندگی
۱۱۴	تعریف و اهمیت مهارت های زندگی
۱۱۶	انواع مهارت های زندگی
۱۱۶	خودآگاهی
۱۱۷	شناخت عظمت و قداست
۱۱۷	شناخت توانایی ها و استعدادها
۱۱۷	شناخت افکار، ارزش ها و باورهای
۱۱۸	شناخت ویژگی های جسمی
۱۱۸	شناخت نواقص و کاستی های
۱۱۹	شناخت ویژگی های اختصاصی
۱۱۹	شناخت حقوق و تکالیف فردی
۱۲۰	شناخت فرصت ها و نعمات خدادادی
۱۲۰	شناخت احساس رضایت و ناراضی
۱۲۱	شناخت ابعاد اجتماعی
۱۲۱	همدلی
۱۲۳	مهارت های عاطفی
۱۲۶	تفکر انتقادی
۱۲۹	تفکر خلاق
۱۳۱	مهارت حل مسأله
۱۳۵	تصمیم گیری
۱۳۷	مهارت های اجتماعی و ارتباطی
۱۳۷	انواع مهارت های ارتباطی
۱۳۹	آموزش مهارت های اجتماعی و ارتباطی به کودک
۱۳۹	رابطه ارتباطات بین فردی و رفع نیازها

مقایسه آرزوهای شغلی دخترها و پسرها.....	۱۹۳
نظریه تربیت والدینی.....	۱۹۴

۳

آموزش و پرورش پیش از دبستان.....	۱۹۹
اهمیت سال‌های پیش از دبستان.....	۲۰۰
آموزش غیرمستقیم در سنین پیش از دبستان.....	۲۰۳
رابطه رشد با یادگیری.....	۲۰۳
روانشناسی رشد.....	۲۰۵
روانشناسی یادگیری.....	۲۰۶
رشد کودک در دو تا سه سالگی.....	۲۰۸
رشد ذهنی.....	۲۰۸
رشد جابه‌جایی حرکتی.....	۲۰۸
رشد مهارت‌های دستی.....	۲۰۹
رشد اجتماعی.....	۲۰۹
رشد کنترل مدفوع و ادرار.....	۲۰۹
رشد شخصیتی.....	۲۱۱
رشد گفتاری.....	۲۱۱
پرورش مهارت‌ها در دو تا سه سالگی.....	۲۱۲
مهارت‌های حرکتی.....	۲۱۲
مهارت کنترل مدفوع و ادرار.....	۲۱۳
مهارت‌های زندگی.....	۲۱۸
مهارت‌های معنوی.....	۲۱۹

تفکر خلاق و ایجاد مهارت حل مسأله.....	۲۲۰
مهارت‌های اجتماعی.....	۲۲۱
مهارت‌های عاطفی.....	۲۲۱
رشد کودک در سه تا چهار سالگی.....	۲۲۲
رشد ذهنی.....	۲۲۳
رشد حرکتی.....	۲۲۳
رشد مهارت‌های دستی.....	۲۲۴
رشد اجتماعی.....	۲۲۴
رشد حواس.....	۲۲۴
رشد جنسی.....	۲۲۵
رشد گفتاری.....	۲۲۵
پرورش مهارت‌ها در سه تا چهار سالگی.....	۲۲۶
مهارت‌های ذهنی.....	۲۲۶
مهارت‌های حرکتی.....	۲۲۶
مهارت‌های دستی.....	۲۲۶
مهارت‌های گفتاری.....	۲۲۷
مهارت‌های معنوی.....	۲۲۸
مهارت‌های خلاقانه.....	۲۲۸
رشد کودک در چهار تا پنج سالگی.....	۲۳۰
رشد ذهنی.....	۲۳۰
رشد جابه‌جایی حرکتی.....	۲۳۰
رشد اجتماعی.....	۲۳۱
رشد شخصیتی.....	۲۳۱
پرورش مهارت‌ها در چهار تا پنج سالگی.....	۲۳۲
مهارت‌های معنوی.....	۲۳۲

۲۶۸	مهارت ادراک لمسی - جنبشی
۲۶۹	یکپارچه سازی نظام های ادراکی
۲۷۰	تن آگاهی و نقش اندام ها
۲۷۱	برتری جانبی (غلبه جانبی مغز)
۲۷۳	تجسم فضایی
۲۷۴	(ب) مهارت های شناختی
۲۷۵	حافظه شنیداری
۲۷۵	حافظه دیداری
۲۷۵	توجه و تمرکز
۲۷۶	(ج) مهارت های زبان و گفتار
۲۷۶	زبان
۲۷۷	فعالیت هایی جهت رشد استعداد کلامی
۲۷۹	فعالیت های آگاهی واج شناختی
۲۸۰	تمرین مهارت های زبان گفتاری
۲۸۲	(د) مهارت های دیداری و شنیداری
۲۸۲	ادراک بینایی
۲۸۵	تمیز شنیداری
۲۸۶	گوش دادن
۲۸۷	درک لغات و مفاهیم
۲۸۹	درک جمله ها
۲۹۰	درک مطلب شنیداری
۲۹۱	نرس دادن انتقادی
۲۹۲	(ه) آموزش مفاهیم
۲۹۲	رنگ ها
۲۹۴	توانایی حساب
۳۰۲	درک مفاهیم پایه
۳۰۸	خلاصیت

۲۳۲	مهارت های حرکتی
۲۳۲	مهارت های دستی
۲۳۴	مهارت های زندگی
۲۳۵	مهارت های اجتماعی
۲۳۵	مهارت تصمیم گیری
۲۳۷	مهارت های شفلی
۲۳۷	مهد کودک در سنین قبل از دبستان
۲۳۸	انتخاب مهد کودک
۲۳۸	فهرست راهنمای انتخاب مهد کودک یا آگاهی
۲۴۰	پنج تا شش سالگی (دوره پیش دبستان)
۲۴۰	اهمیت و اهداف دوره پیش دبستانی
۲۴۲	رشد کودک در دوره پیش دبستانی
۲۴۲	پرورش مهارت ها در دوره پیش دبستانی
۲۴۳	مهارت های زندگی
۲۴۶	خود آگاهی
۲۴۸	همدلی
۲۴۹	کنترل هیجان و احساسات منفی
۲۵۱	حل مسأله و تصمیم گیری
۲۵۴	مهارت های معنوی
۲۶۱	مهارت اجتماعی
۲۶۳	مهارت های تحصیلی پیش دبستانی برای ورود به دبستان
۲۶۳	(الف) مهارت های ادراکی - حرکتی
۲۶۳	فعالیت های حرکتی درشت
۲۶۴	مهارت تعادل
۲۶۶	فعالیت های حرکتی ظریف
۲۶۷	هماهنگی چشم و دست، چشم و پا

۳۳۸	بازی: داستان من
۳۴۰	همدلی
۳۴۲	تفکر خلاق
۳۴۳	برقراری روابط بین فردی
۳۴۳	بشنو و بساز
۳۴۴	مقابله با هیجانات منفی
۳۴۶	حل مسئله
۳۴۷	تصمیم‌گیری
۳۴۸	مهارت‌های اجتماعی
۳۴۹	مهارت شغلی
۳۴۹	رشد کودک در هفت تا هشت سالگی (کلاس دوم ابتدایی)
۳۴۹	رشد خودآگاهی
۳۵۰	رشد هیجانی
۳۵۰	رشد اجتماعی
۳۵۱	رشد شناختی و ذهنی
۳۵۲	پرورش مهارت‌ها در هفت تا هشت سالگی
۳۵۲	زندگی‌های زندگی
۳۵۲	خودآگاهی
۳۵۳	برقراری روابط بین فردی
۳۵۳	تفکر خلاق
۳۵۴	مقابله با هیجانات منفی
۳۵۶	حل مسئله
۳۵۸	تصمیم‌گیری
۳۵۹	رشد کودک در هشت تا نه سالگی (کلاس سوم ابتدایی)
۳۵۹	رشد خودآگاهی
۳۵۹	رشد هیجانی

۳۶۱	آموزش و پرورش در دوره دبستان
۳۶۲	جایگاه آموزش و پرورش
۳۶۴	اهمیت دوره دبستان
۳۶۰	اهداف آموزش و پرورش بر اساس سند تحول بنیادین
۳۶۲	انتخاب مدرسه
۳۶۴	رشد کودک در شش تا هفت سالگی
۳۶۱	رشد خودآگاهی
۳۶۱	رشد هیجانی
۳۶۶	رشد اجتماعی
۳۶۷	رشد شناختی
۳۶۸	رشد حرکتی
۳۶۹	پرورش مهارت‌ها در شش تا هفت سالگی
۳۶۹	مهارت معنوی
۳۷۱	توکل
۳۷۲	صداقت
۳۷۳	ساده‌زیستی
۳۷۴	وظیفه‌شناسی
۳۷۴	صبر و بردباری
۳۷۵	انعطاف‌پذیری
۳۷۶	شادزیستی
۳۷۷	مهارت‌های زندگی
۳۷۷	خودآگاهی

۳۷۷	رشد هیجانی
۳۷۸	رشد اجتماعی
۳۷۸	رشد شناختی
۳۷۹	پرورش مهارت‌ها در ده تا یازده سالگی (کلاس پنجم ابتدایی)
۳۷۹	مهارت‌های زندگی
۳۸۰	خودآگاهی
۳۸۱	برقراری روابط بین فردی
۳۸۳	مقابله با هیجانات منفی
۳۸۵	تصمیم‌گیری
۳۸۵	رشد کودک در یازده تا دوازده سالگی (کلاس ششم ابتدایی)
۳۸۵	رشد خودآگاهی
۳۸۶	رشد هیجانی
۳۸۷	رشد اجتماعی
۳۸۸	رشد شناختی
۳۸۹	پرورش مهارت‌ها در ده تا یازده سالگی (کلاس پنجم ابتدایی)
۳۸۹	مهارت‌های زندگی
۳۸۹	خودآگاهی
۳۹۰	برقراری روابط بین فردی
۳۹۴	مقابله با هیجانات منفی
۳۹۷	حل مسئله
۴۰۰	تصمیم‌گیری

منابع و مآخذ ۴۰۱

۴۰۲	کتاب:
۴۰۷	مقاله:

۳۶۰	رشد اجتماعی
۳۶۰	رشد شناختی
۳۶۰	پرورش مهارت‌ها در هشت تا نه سالگی
۳۶۰	مهارت‌های زندگی
۳۶۰	خودآگاهی
۳۶۱	برقراری روابط بین فردی
۳۶۱	بین و بگو
۳۶۲	مقابله با هیجانات منفی
۳۶۵	حل مسئله
۳۶۶	پل عبور
۳۶۷	تصمیم‌گیری
۳۶۹	رشد کودک در نه تا ده سالگی (کلاس چهارم ابتدایی)
۳۶۹	رشد خودآگاهی
۳۷۰	رشد هیجانی
۳۷۰	رشد اجتماعی
۳۷۱	رشد شناختی
۳۷۲	پرورش مهارت‌ها در نه تا ده سالگی (کلاس چهارم ابتدایی)
۳۷۲	مهارت‌های معنوی
۳۷۲	مهارت‌های زندگی
۳۷۲	خودآگاهی
۳۷۳	برقراری روابط بین فردی
۳۷۳	به من بگو
۳۷۴	مقابله با هیجانات منفی
۳۷۵	حل مسئله
۳۷۶	رشد کودک در ده تا یازده سالگی (کلاس پنجم ابتدایی)
۳۷۶	رشد خودآگاهی

طلوع سخن

یکی از حقوق کودکان آموزش علم به آنهاست همان گونه که آموزه‌های دین مبین اسلام راجع به این حق، اشارات فراوانی داشته است. پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله در این زمینه می‌فرماید:

«سه حق از حقوقی که فرزند به گردن پدر دارد این است که نام خوبی برایش انتخاب کند، به او نوشتن بیاموزد و پس از بلوغ زمینه ازدواج او را فراهم کند»^(۱)

اندیشمندان و برنامه‌ریزان در امر آموزش و پرورش می‌توانند با مراجعه به این مضامین الهی بهترین راه برای رسیدن به رشد فکری و جسمی کودکان را بیابند. در روایات از پدران خواسته شده که فرزندان خویش را به علم‌آموزی و دانش‌آموزی تشویق کنند. به طور نمونه اسرار منان علیه السلام فرمودند:

«فرزندانتان را به طلب دانش برانگیزید»^(۲)

بر این اساس یکی از دغدغه‌های همیشگی والدین، مربیان و معلمان، آموزش به کودکان است و اینکه چه چیزهایی را از چه سنی به کودکان آموزش بدهند.

روزی حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام فرزندان خود را به همراه فرزندان برادر به نزد خویش فراخواند و به آنان فرمود:

«شما کودکان جامعه امروزی و به زودی بزرگان جامعه فردا خواهید شد، پس دانش بیاموزید و در کسب علم بکوشید»^(۳)

آموزش به کودکان گاهی با سختی همراه است که تا حدی طبیعی است. صبر و پایداری و پذیرش تفاوت‌های رشد و استعداد کودکان و کسب مهارت‌های ارتباط با فرزندان می‌تواند به والدین و مربیان در این زمینه کمک کند. به منظور راهنمایی والدین در راه علم‌آموزی به فرزندان، کتاب «همشاگردی سلام» مطابق با اصول علمی و

۱. بحار الأنوار، ج ۷۱، ص ۸۰.

۲. کنز العمال، ج ۱۶، ص ۵۸۴.

۳. بحار الأنوار، ج ۲، ص ۱۵۲.

روش‌های عملی با رویکرد اسلامی و تجربی برای رفع دغدغه‌های اصلی خانواده‌ها و مربیان در مقوله آموزش‌های لازم به کودکان به ویژه مهارت‌های زندگی در سنین پیش‌دبستان و دبستان به نگارش درآمده است.

با این امید که این نوشتار در راستای فرمایش مقام معظم رهبری علیه السلام درباره سبک زندگی اسلامی بتواند یک مشاور همراه برای خانواده‌ها و مربیان و معلمان در مقوله آموزش کودکان و رفع دغدغه‌های پیش روی آن‌ها باشد.

این کتاب از سلسله مباحث سبک زندگی، بخش تربیت کودک از دو تا دوازده سالگی است و دیگر کتاب‌های این مجموعه عبارت‌اند از: کودک و رسانه (تأثیر رسانه بر کودک)، اتاق شادی (بازی، هنر و خلاقیت کودک)، طراوت غنچه‌ها (بهداشت، سلامت، تغذیه و بیماری‌های کودک)، فرزندان برای آینده (آشنایی با شیوه‌های تربیت کودک).

در اینجا جای دارد سپاس بی‌پایان را خدمت مرجع عالی مقام حضرت آیت الله العظمی حاج شیخ حسین مظاهری علیه السلام که با تأسیس مرکز تحقیقات اسلامی حوزه علمیه اصفهان و حمایت‌های همه جانبه خود بستر پژوهش‌های اینچنین را فراهم نمودند اعلام دارم. همچنین از زحمات گروه پژوهش مرکز به خصوص آقایان محمدجواد شریفانی، محمدرضا صادقی قهساره و سرکار خانم زهره حسینی بزرگوار که در تألیف و تحقیق این اثر ما را یاری کردند تشکر و قدردانی می‌نمایم.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

مدیر عامل مرکز تحقیقات رایانه‌ای حوزه علمیه اصفهان

سید احمد سجادی جری